ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1946

Vyhlásené: 02.05.1946 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

77.

Vládní nařízení

ze dne 9. dubna 1946,

kterým se vydává Statut národních podniků potravinářských.

Vláda republiky Československé nařizuje podle §§ 20, 21 a 23 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 101 Sb., o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského:

Statut národních podniků potravinářských.

ODDÍL I.

Národní podniky.

Část prvá.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

(1) Národní podnik zřídí ministr výživy v dohodě s ministry zemědělství a financí, na Slovensku též v dohodě s pověřenci pro výživu a zásobování, zemědělství a finance, z majetkové podstaty znárodněných podniků, z konfiskovaného nepřátelského majetku průmyslových podniků a z dosavadních státních podniků ve znárodněných odvětvích. V těchto odvětvích může ministr výživy v dohodě s ministry zemědělství a financí, na Slovensku též v dohodě s pověřenci pro výživu a zásobování, pro zemědělství a pro finance, zříditi nové národní podniky. Národní podnik výrobní může býti také zřízen z majetkových podstat, které Československý stát nabude jiným způsobem než konfiskací; takové majetkové podstaty mohou býti též začleněny do kteréhokoliv národního podniku.

(2) Národnímu podniku určí ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, znění firmy, předmět podnikání, jeho sídlo a u podniků spravovaných představenstvem zřízeným podle ustanovení § 18, odst. 3 dekretu č. 101/1945 Sb. (nadále jen dekret) počet členů (náhradníků) představenstva; změny schvaluje rovněž ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

(3) Zřízení národního podniku, znění firmy a předmět podnikání a jeho sídlo se vyhlásí v Úředním listě republiky Československé a v Úradnom vestníku zároveň s určením dne, ke kterému národní podnik převezme majetek mu připadající. Stejně se vyhlašují změny firmy, předmětu podnikání a sídla národního podniku.

§ 2.

(1) Národní podniky jsou majetkem státu ve smyslu ustanovení dekretu presidenta republiky č. 101/1945 Sb. Mají postavení samostatných právnických osob. Platí pro ně ustanovení o obchodnících plného práva, s hlediska daňového předpisy o podnicích veřejně účtujících, podléhají

poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona (poplatkových pravidel) s jeho změnami a doplňky a platí od svého zřízení poplatkový ekvivalent podle § 1, odst. 2, písm. a) zákona ze dne 9. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu.

(2) Národní podniky buďtež vedeny zásadami obchodního podnikání. Stát neručí za jejich závazky.

§ 3.

(1) Národní podnik jest povinen užívati ve firmě označení „národní podnik“ a to v nezkráceném znění.

(2) Národní podnik se zapisuje jako firma kupce jednotlivce do rejstříku u krajského soudu vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má podnik své sídlo; má-li podnik odštěpný (vedlejší) závod, budiž také oznámen k zápisu do rejstříku u krajského soudu vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu jest tento závod.

(3) V ohlášce k zápisu do rejstříku, k níž jest připojiti ověřený opis listiny, jíž byl národní podnik zřízen, sdělí národní podnik soudu

a) data opatření, jímž byl podnik zřízen,

b) firmu a sídlo podniku,

c) předmět podnikání,

d) způsob zastupování podniku a znamenání jeho firmy.

(4) Ustanovení odstavce 2 a 3 platí přiměřeně také pro ohlašování změn těchto skutečností k zápisu do obchodního rejstříku.

Část druhá.
Správa národních podniků.

Oddělení prvé.
Společná ustanovení o představenstvu.

§ 4.

(1) Správa národního podniku přísluší představenstvu v čele s ředitelem, který mu předsedá.

(2) Členem (náhradníkem) představenstva národního podniku může býti toliko svéprávný československý státní občan, který má na území republiky Československé své řádné bydliště; musí míti odborné vědomosti a zkušenosti.

(3) Za člena (náhradníka) představenstva nemůže býti zvolen ani jmenován:

a) kdo upadl v konkurs, pokud řízení konkursní trvá, jakož i ten, na jehož žádost se provádí řízení vyrovnací, pokud nebylo prohlášeno za skončené;

b) kdo byl pravomocným rozsudkem odsouzen pro čin, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí, po dobu této ztráty;

c) příbuzní ředitele (náměstka) národního podniku v řadě přímé, jeho sourozenec a manžel, jakož i osoby sešvagřené s ním v témže stupni;

d) člen (náhradník) závodního zastupitelstva téhož národního podniku;

e) člen (náhradník) představenstva nebo zaměstnanec nadřízeného nebo dozorčího orgánu; výjimku může povoliti ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování;

f) kdo provozuje jiný výdělečný podnik nebo vykonává funkci nebo činnost, které jsou v rozporu se zájmy národního podniku nebo jeho ústředního (oblastního) orgánu.

(4) Členství v představenstvu (náhradnictví) zaniká:

a) odpadnou-li předpoklady podle odstavce 2;

b) nastane-li některá ze skutečností uvedených v odstavci 3;

c) přestal-li člen představenstva (náhradník) volený z řad zaměstnanců býti zaměstnancem národního podniku;

d) nastal-li u člena představenstva (náhradníka) voleného z řad zemědělských účastníků zánik práva zemědělského účastníka;

e) bylo-li potvrzení podle § 5, odst. 4 odvoláno;

f) vystoupí-li člen představenstva během funkčního období;

g) úmrtím.

(5) Člen představenstva (náhradník) nemůže vykonávati svůj úřad, pokud trvá vyšetřování pro čin uvedený v odstavci 3, písm. b).

(6) Skutečnost, že nastaly okolnosti způsobující zánik členství v představenstvu podle odstavce 4, písm. a) a b), zjišťuje ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

§ 5.

(1) Členy představenstva národního podniku organisovaného za účasti zemědělců, zaměstnanců a státu (národní podniky cukrovarské, § 13) jsou čtyři zástupci zemědělských účastníků podniku, dva zástupci stálých zaměstnanců podniku a jeden zástupce státu.

(2) Členy představenstva národního podniku organisovaného za účasti svazků územní samosprávy, zaměstnanců a státu (národní podniky pivovarské) jsou tři zástupci příslušného svazku územní samosprávy, dva zástupci stálých zaměstnanců podniku a dva zástupci státu.

(3) Členy představenstva ostatních národních podniků jsou zástupci zaměstnanců zvolení osazenstvem z jeho středu a osoby jmenované ústředním orgánem, na Slovensku oblastním orgánem.

(4) Ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, jednak potvrzuje volbu a jmenování členů představenstva, jednak, pokud jde o národní podniky cukrovarské a pivovarské, jmenuje zástupce státu do jejich představenstva. Potvrzení nebo jmenování může býti kdykoliv odvoláno.

(5) Stejným způsobem jako členové představenstva se zřizuje potřebný počet jejich náhradníků.

§ 6.

(1) Členové představenstva (náhradníci) vykonají ministru výživy slib, že budou svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu.

(2) Funkční období představenstva trvá tři roky. Jeho počátek stanoví ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

(3) Vystoupí-li člen představenstva během funkčního období, nebo zanikne-li jeho členství jiným způsobem, nastoupí zaň do příští volby nebo jmenování náhradník.

(4) Členům představenstva přísluší náhrada nákladů spojených s výkonem funkce a může jim býti přiznána odměna za zvláštní práce, které přesahují rámec běžné činnosti představenstva.

(5) O ochraně pracovního (služebního) poměru člena představenstva (náhradníka) z řad zaměstnanců národního podniku platí přiměřeně ustanovení § 13 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách.

§ 7.

Představenstvu národního podniku přísluší:

1. projednávati a schvalovati zprávu ředitele o činnosti;
2. rozhodovati o osobních věcech ředitele vyplývajících ze služebního poměru, pokud nejsou vyhrazeny ústřednímu (oblastnímu) orgánu;
3. udělovati a odvolávati prokuru nebo obchodní plnou moc;
4. navrhovati ústřednímu (oblastnímu) orgánu změnu předmětu podnikání;
5. navrhovati ústřednímu (oblastnímu) orgánu rozdělení národního podniku, sloučení s jiným národním podnikem nebo změny v učlenění národních podniků;
6. podávati ústřednímu (oblastnímu) orgánu návrhy programových investic, to jest investic, kterými se podstatně rozšiřuje nebo zlepšuje dosavadní výroba nebo zavádí výroba nová;
7. schvalovati rozpočty běžných investic;
8. podávati ústřednímu (oblastnímu) orgánu návrh roční závěrky a návrh na rozdělení čistého zisku, po případě na úhradu ztráty;
9. jednati o koupi, zcizování a zatížení nemovitostí a podávati příslušné návrhy ústřednímu (oblastnímu) orgánu;
10. rozhodovati o ustanovení právního zástupce, o zahájení a vedení rozepří, je-li hodnota předmětu sporu vyšší než 1,000.000 Kčs, o smírech v těchto rozepřích, o návrhu na zahájení řízení vyrovnacího;
11. rozhodovati o odměnách zaměstnancům za mimořádné pracovní výkony (§ 47) nebo návrhy na zdokonalení nebo zhospodárnění a podobně (§ 48), pokud tyto odměny převyšují čtvrtletní mzdu (plat) zaměstnance;
12. schvalovati jednání a vydání, která nesouvisí přímo s provozem.

§ 8.

(1) Představenstvo národního podniku vyřizuje věci své působnosti usnesením, které se zpravidla děje ve schůzi. Schůzi svolává podle potřeby - nejméně jednou měsíčně - ředitel národního podniku, který jí předsedá; žádá-li o to alespoň třetina členů představenstva, musí ji ředitel svolati tak, aby se mohla do týdne konati. Usnesení představenstva vykonává ředitel.

(2) Ke schůzi musí býti včas pozváni všichni členové představenstva; nemůže-li se některý člen jednání představenstva zúčastniti, je povinen o tom zpraviti ředitele, který povolá příslušného náhradníka. Pozvání, v němž zároveň budiž naznačen předmět, čas a místo jednání, může býti písemné nebo ústní.

(3) Představenstvo jest způsobilé se usnášeti, je-li přítomna alespoň polovina všech jeho členů i s ředitelem. K platnosti usnesení je třeba nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů. Ředitel hlasuje poslední; při rovnosti hlasů rozhoduje hlas ředitelův.

(4) Ministr výživy může v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování vydati jednací řád pro jednání představenstva.

§ 9.

(1) K schůzi představenstva může ředitel přizvati odborné zaměstnance podniku nebo jiné odborné poradce, kteří nehlasují.

(2) O schůzích představenstva budiž sepsán zápis, v němž buďtež zapsána jména přítomných a všechna učiněná usnesení. Každý člen představenstva jest oprávněn žádati, aby bylo zapsáno jeho mínění, odchylné od usnesení. Zápis podepisuje kromě zapisovatele ředitel a jeden člen představenstva; tohoto člena představenstva a zapisovatele určí představenstvo. Členové představenstva a jejich náhradníci mohou v podniku kdykoliv nahlédnouti do zápisu.

§ 10.

Představenstvo a ředitel spravují národní podnik s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídají za splnění svých povinností. Náhrada škody vzešlé nesplněním povinností podle předchozí věty se vymáhá pořadem práva; o podání žaloby rozhoduje ústřední (oblastní) orgán.

Oddělení druhé.
Představenstvo zřízené podle § 18 ,odst.3 dekretu.

§ 11.

(1) Představenstvo se skládá kromě ředitele (náměstka) z nejméně tří a nejvýše devíti členů.

(2) Zaměstnanci národního podniku zvolí jednu třetinu členů představenstva (náhradníků) ze zaměstnanců podniku, kteří mají odborné vědomosti a zkušenosti.

(3) Zbývající dvě třetiny členů představenstva (náhradníků) jmenuje ústřední orgán, na Slovensku oblastní orgán, po slyšení příslušných svazků územní a zájmové samosprávy.

§ 12.

(1) Volba jedné třetiny členů představenstva (náhradníků) se koná podle zásad platných pro volby do závodních rad (§ 7 dekretu č. 104/1945 Sb.).

(2) Přípravy k volbám a volbu jest vykonati tak, aby provoz podniku neutrpěl poruchu nebo hospodářskou újmu. Volba členů představenstva a náhradníků budiž zpravidla konána zároveň s volbou do závodních rad.

(3) Volbu členů představenstva a náhradníků na dobu do prvé volby do závodních rad podle dekretu č. 104/1945 Sb. vykoná podniková rada. Není-li podnikové rady, vykonají volbu všichni členové závodních rad téhož národního podniku za předsednictví nejstaršího člena závodních rad. Kandidáti, kteří při této volbě na sebe soustředili největší počet hlasů, jsou zvoleni za členy představenstva; počtem hlasů jim nejbližší jsou zvoleni za náhradníky.

Oddělení třetí.
Zvláštní ustanovení o národních podnicích cukrovarských.

Roztřídění podniků.

§ 13.

Ustanovení tohoto oddělení se týkají podniků zpracovávajících řepu a organisovaných podle § 8, odst. 1, písm. a) dekretu.

Zemědělští účastníci.

§ 14.

(1) Zemědělcům, kteří dodávají podniku ke zpracování řepu, se přiznává právo zemědělských účastníků za podmínky, že převezmou závazky podle § 17 a že toto právo uplatní v řízení podle tohoto nařízení.

(2) Podnik vyzve co nejdříve podle dokladů v podniku po ruce jsoucích zemědělce uvedené v odstavci 1, aby se do lhůty ve výzvě uvedené, nikoli však kratší než 14 dní, přihlásili o přiznání postavení zemědělského účastníka. Zároveň s výzvou sdělí podnik, jaký zájmový podíl vyjádřený v metrických centech řepy, zaokrouhlený nahoru na 5 q, připadá na zemědělského účastníka podle průměrných dodávek řepy za posledních 10 roků ze zemědělské půdy, na níž zemědělský účastník hospodaří, a sdělí, jaká práva a jaké všeobecné závazky jsou spojeny se zemědělským účastenstvím k podniku. Průměrná roční dodávka za posledních 10 let se vypočte úhrnem dodávek dělených počtem let, ve kterých k dodávkám došlo. K výzvě připojí poučení, že v případě nepodání přihlášky v určené lhůtě bude se míti za to, že vyzvaný zemědělec se o přiznání postavení zemědělského účastníka neuchází.

(3) Současně s výzvou podle odstavce 2 bude v obcích, z nichž dodávají zemědělci řepu, vyvěšena vyhláška po dobu nejméně 14 dní obsahující výzvu a poučení uvedené v odstavci 2. Vyhláška určí přiměřenou lhůtu pro přihlášky.

(4) Dodavatelé řepy, jimž byly dodány výzvy podle odstavce 2, nebo kteří podle obsahu vyhlášky mají za to, že jim přísluší postavení zemědělských účastníků, podají ve stanovené lhůtě přihlášku podniku. Zemědělci vyzvaní k podání přihlášky výzvou podle odstavce 2 se zároveň s přihláškou vyjádří o správnosti výpočtu zájmového podílu.

(5) U zemědělců přihlášených podle vyhlášky (odstavec 3) přezkoumá podnik údaje přihlášky. V případě, že jsou podmínky splněny (odstavec 1), vyzve postupem podle odstavce 2 přihlášeného k podání řádné přihlášky a k vyjádření o zájmovém podílu. Má-li podnik za to, že přihlášenému nelze vůbec přiznati právo zemědělského účastníka, předloží jeho přihlášku ústřednímu (oblastnímu) orgánu k rozhodnutí.

(6) Přihlášení zemědělci mohou nahlížeti do dokladů podniku, pokud jde o zjištění, jsou-li zemědělskými účastníky a jaký je jejich zájmový podíl. V řízení o tom mohou strany nabízeti důkazy. V případě, že by bylo nutno důkazy prováděti, požádá podnik příslušný okresní národní výbor o provedení důkazů postupem podle předpisů vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení).

(7) Podnik po prozkoumání přihlášek vydá přihlášeným, kteří splňují zákonné podmínky, prozatímní list o zemědělském účastenství, jenž musí obsahovati jméno národního podniku, označení zemědělského účastníka jménem a přesnou adresou, velikost zájmového podílu podle zjištění v podniku.

(8) Prozatímní list jest průkazem pro účast na volbě. Přihlášení zemědělci, u nichž není rozhodnuto, zda jsou zemědělskými účastníky, se až do rozhodnutí nebo odklizení případného sporu voleb nemohou účastniti.

§ 15.

(1) Představenstvo národního podniku přizná právo zemědělského účastníka i těm zemědělcům, kteří včas nepodali přihlášku podle § 14, osvědčí-li, že tak učiniti ve lhůtě nemohli; v případech zvláštního zřetele hodných může představenstvo od požadavku osvědčení upustiti.

(2) Právo zemědělského účastníka vznikne nástupci provozovatele zemědělského podniku, jenž byl zemědělským účastníkem, v míře, jaká odpovídá rozsahu převzaté zemědělské půdy, kterou skutečně obdělává, za podmínky, že se nástupce do 6 měsíců po převzetí zemědělského podniku o přiznání postavení zemědělského účastníka u národního podniku přihlásí.

(3) Kromě případů uvedených v odstavci 2 přizná představenstvo národního podniku podle směrnic ústředního (oblastního) orgánu postavení zemědělského účastníka i těm zemědělcům, u kterých vzniknou předpoklady pro ně po dni vyhlášení tohoto nařízení a kteří právo zemědělského účastníka uplatní ve lhůtě určené směrnicemi ústředního (oblastního) orgánu.

(4) V případech uvedených v předcházejících odstavcích vydá představenstvo, pokud hodlá žádosti plně vyhověti, za šetření zásad tohoto nařízení definitivní list o zemědělském účastenství a určí zároveň velikost zájmového podílu. Učiněné opatření sdělí žadateli písemně a vyhlásí je vyhláškou v podniku. Dosavadní zemědělští účastníci, kteří tvrdí, že byli opatřením dotčeni ve svých právech, mohou do 15 dnů od vyhlášení podati námitky, o nichž rozhodne ústřední (oblastní) orgán. V případech, kdy představenstvo nehodlá žádosti vyhověti vůbec nebo v plném jejím rozsahu, předloží žádost k rozhodnutí ústřednímu (oblastnímu) orgánu.

§ 16.

(1) Zemědělští účastníci vykonají své právo účasti na správě podniku jednak volbou členů komise pro přípravu volby zástupců zemědělských účastníků v představenstvu, jednak volbou čtyř zástupců v představenstvu a jejich čtyř náhradníků.

(2) Volby se konají podle zásady rovného, přímého a tajného hlasovacího práva a podle zásady poměrného zastoupení.

(3) Přípravy k volbám a volbu jest provésti tak, aby provoz podniku neutrpěl poruchu nebo hospodářskou újmu.

(4) Podrobný volební řád vydá se schválením vlády ministr výživy v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování po slyšení Jednotného svazu českých zemědělců a Jednotného svazu slovenských rolníků.

§ 17.

Zemědělským účastníkům se zajišťuje, že podnik bude za šetření zásady řádného vlastního podnikového hospodářství provozován tak, aby jeho provoz nebyl v rozporu s požadavky řádného hospodaření na zemědělských podnicích provozovaných zemědělskými účastníky. Zemědělští účastníci naproti tomu jsou povinni při provozu svého zemědělského podniku převzíti všeobecné závazky, které v zájmu řádného hospodaření národního podniku jim budou uloženy při přiznání postavení zemědělského účastníka.

§ 18.

(1) Představenstvo podniku vydá zemědělským účastníkům definitivní list o zemědělském účastenství.

(2) V případech, kde prozatímní list o zemědělském účastenství vydán byl odchylně od tvrzení zemědělského účastníka v přihlášce, pokusí se představenstvo odkliditi neshodu dohodou. Nebude-li dosaženo dohody, předloží věc k rozhodnutí ústřednímu (oblastnímu) orgánu. V těchto případech, jakož i v ostatních případech, kdy je ústřední orgán povolán k rozhodování, vydá představenstvo definitivní list o zemědělském účastenství až po pravoplatném rozhodnutí.

(3) List o zemědělském účastenství obsahuje:

a) u osob fysických jméno, příjmení, rok narození a bydliště, u osob právnických firmu a sídlo;

b) výměru zemědělské půdy, na níž zemědělský účastník hospodaří;

c) rozdělení půdy na půdu ornou, louky, pastviny a pod.;

d) velikost zájmového podílu;

e) uvedení míry závazků z účastenství na jiném cukrovaru.

(4) List o zemědělském účastenství se vyhotovuje podle vzoru předepsaného ústředním orgánem; po jednom vyhotovení obdrží zemědělský účastník a ústřední orgán, na Slovensku též oblastní orgán, zbývající vyhotovení si ponechá představenstvo národního podniku.

(5) Souhrn vyhotovení listů o zemědělském účastenství podle odstavce 3, jež si ponechá představenstvo národního podniku, tvoří knihu zemědělských účastníků.

(6) Představenstvo národního podniku dbá, aby nastalé změny ve skutečnostech v knize zemědělských účastníků vyznačených, byly v knize zemědělských účastníků neprodleně zapsány a aby byla udržena shoda mezi zápisy v ní a zápisy v definitivním listu o zemědělském účastenství.

(7) Zemědělským účastníkům podniku jest dovoleno nahlížeti do knihy zemědělských účastníků a činiti si z ní výpisy. Jiným osobám může býti dovoleno nahlížeti do ní jen s povolením představenstva národního podniku.

§ 19.

(1) Dodávka úhrnného množství řepy, které podnik v hospodářském roce zpracuje, se zásadně vyhrazuje zemědělským účastníkům. Zájmový podíl je základem zejména:

a) pro výpočet roční dodávky řepy,

b) pro roční příděl řepného semene, jehož rozdělení podle typů musí býti zásadně poměrné a odpovídající přirozeným podmínkám pro pěstování řepy,

c) pro odběr řepy vypěstované zemědělskými účastníky nad stanovenou roční dodávku.

(2) Národní podnik jest povinen:

a) každoročně včas sděliti zemědělským účastníkům, jaké množství řepy v nejbližší kampani v národním podniku má býti zpracováno, a stanoviti podle toho roční dodávku řepy jednotlivého zemědělského účastníka;

b) sděliti včas zemědělským účastníkům místo a způsob přejímání řepy;

c) plniti dodací podmínky vyhlášené ústředním (oblastním) orgánem.

§ 20.

Zemědělský účastník jest zejména povinen:

a) plniti v plné výši řepnou dodávkovou povinnost, jež zahrnuje zejména též povinnost řádně pěstovati řepu na takové ploše, aby pravděpodobná sklizeň odpovídala nejméně jeho určené roční dodávce řepy,

b) plniti vyhlášené dodací podmínky,

c) hlásiti podniku včas skutečnosti, které mají vliv na jeho postavení zemědělského účastníka,

d) zdržeti se činnosti, která by byla na újmu zájmům národního podniku.

§ 21.

(1) Zájmový podíl zemědělského účastníka, vyznačený v knize zemědělských účastníků, jest osobní právo provozovatele zemědělského podniku, z něhož jest do národního podniku dodávána řepa.

(2) Toto právo nelze zciziti ani zatížiti.

(3) Opatření podniku v poměru k zemědělským účastníkům mají povahu prohlášení strany. Pokud nejde o zjištění, komu přísluší právo zemědělského účastníka a jaký je rozsah jeho zájmového podílu, řídí se poměr zemědělského účastníka k podniku předpisy práva soukromého.

(4) V případě, že dojde k rozhodování o tom, komu přísluší právo zemědělského účastníka a jaký je rozsah zájmového podílu (§ 14, odst. 5, § 15, odst. 4, § 18, odst. 2 a § 24, odst. 2 a 3), sdělí ústřední (oblastní) orgán své rozhodnutí osobě, jíž se týká, a uloží národnímu podniku, aby rozhodnutí v podniku vyhlásil. Proti tomuto rozhodnutí může ten, kdo tvrdí, že jím byl dotčen ve svých právech zemědělského účastníka, podati stížnost k ministerstvu výživy, na Slovensku k pověřenectvu pro výživu a zásobování, do 15 dnů od vyhlášení v odpor vzatého rozhodnutí v podniku. Pokud není jinak stanoveno, jest postupovati obdobně podle předpisů vládního nařízení č. 8/1928 Sb.

(5) Z práv zemědělských účastníků nevzniká národnímu podniku závazek ani pokud jde o jeho provozování, ani pokud jde o rozsah jeho provozování. Zamýšlené zastavení nebo omezení provozu podniku bude včas vyhlášeno tak, aby byl zajištěn nerušený provoz zemědělských podniků zemědělských účastníků.

§ 22.

Při přiznání postavení zemědělského účastníka může býti mezi podnikem a zemědělcem smluveno, že v tom případě, kdy závazky zemědělského účastníka nebudou splněny vůbec nebo náležitě, má býti zemědělským účastníkem místo škody, kterou by měl nahraditi, zaplacena pokuta, jejíž výši určí představenstvo podle sazeb sdělených předem představenstvem zemědělským účastníkům, nejvýše však v částce 50.000 Kčs; při tom může býti dále smluveno, že na úhradu uložené pokuty může býti zemědělskému účastníku zadržena a odvedena národním podnikem podle usnesení představenstva nejvýše jedna čtvrtina jeho pohledávky proti národnímu podniku.

§ 23.

Práva ze zájmového podílu zemědělského účastníka zanikají:

a) propuštěním ze všech nebo z části závazků, požádá-li o to zemědělský účastník z důvodů zvláštního zřetele hodných, podle usnesení představenstva národního podniku; v tomto případě je zemědělský účastník zproštěn závazků dnem, který v usnesení představenstva byl určen; nebyl-li určen, tedy až uplynutím příštího hospodářského roku, který následuje za rokem, v němž došlo k propuštění ze závazků,

b) ztrátou předpokladů tím, že zemědělský účastník přestal hospodařiti na zemědělském podniku, z něhož jest do národního podniku dodávána řepa; v tomto případě, pokud nedojde k vzniku práva nástupci podle § 15, odst. 2, končí zemědělské účastenství koncem hospodářského roku, v němž nastala ztráta předpokladů pro ně,

c) úmrtím zemědělského účastníka,

d) zrušením národního podniku.

§ 24.

(1) V případě, že dojde ke sloučení národního podniku s jiným národním podnikem, převedou se současně se sloučením zemědělští účastníci k novému podniku. V novém podniku se provede znovu řízení podle §§ 14 a 15, při čemž se na oba podniky hledí tak, jako by od počátku, pokud jde o dodávky řepy, byly jedním podnikem.

(2) V případě, že dojde k zřízení nového národního podniku, může býti převeden k němu rozhodnutím ústředního (oblastního) orgánu odpovídající počet zemědělských účastníků.

(3) V případě, že při novém stanovení obvodů jednotlivých cukrovarů, dojde k přikázání zemědělců dodávajících řepu k jinému národnímu podniku, může býti rozhodnutím ústředního (oblastního) orgánu převeden k národnímu podniku takto určenému odpovídající počet zemědělských účastníků.

(4) V případech uvedených v odstavci 2 a 3 určí představenstvo podniku, k němuž byl zemědělský účastník převeden, velikost zájmového podílu zásadně podle míry zájmového podílu téhož zemědělského účastníka v dosavadním podniku.

Zástupci stálých zaměstnanců v představenstvu.

§ 25.

(1) Stálými zaměstnanci podle § 18, odstavec 1 dekretu nejsou ani zaměstnanci, kteří byli přijati pouze na jednu kampaň, i když se tak děje opětovně, ani zaměstnanci přijatí pro obdobné, časově omezené úkoly.

(2) Podnik zapíše stálé zaměstnance do seznamu, jenž obsahuje jméno, příjmení, rok narození a druh zaměstnání zaměstnancova. Zaměstnancům podniku je dovoleno nahlížeti do tohoto seznamu a činiti si z něho výpisy. Má-li podnik za to, že žádosti zaměstnance o zápis do seznamu stálých zaměstnanců nelze vyhověti, předloží žádost ústřednímu (oblastnímu) orgánu k rozhodnutí. Proti rozhodnutí ústředního (oblastního) orgánu lze podati stížnost k ministerstvu výživy, na Slovensku k pověřenectvu pro výživu a zásobování, do 15 dnů od doručení rozhodnutí v odpor vzatého. V řízení je postupovati obdobně podle ustanovení § 21, odst. 4, třetí věta.

(3) Stálí zaměstnanci zapsaní v seznamu nejpozději v den přede dnem volby volí ze svého středu dva členy představenstva a dva náhradníky.

(4) Jinak o volbě platí přiměřeně ustanovení oddělení druhého o volbě členů představenstva zřízeného podle § 18, odst. 3 dekretu.

Zástupci státu.

§ 26.

Ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, jmenuje do představenstva jednoho člena jako zástupce státu a jednoho náhradníka. Úkolem tohoto člena jest, aby vedle ostatních povinností plynoucích z členství zejména dbal, aby majetková podstata národního podniku nebyla hospodařením podniku ztenčena nebo ohrožena.

Oddělení čtvrté.
Zvláštní ustanovení o národních podnicích pivovarských.

Zástupci svazků územní samosprávy v představenstvu.

§ 27.

Okresní národní výbor, v městech se zvláštním statutem jej nahrazující orgán, příslušný podle sídla podniku, jmenuje tři zástupce svazků územní samosprávy v představenstvu národních podniků pivovarských a stejný počet náhradníků. Má-li podnik odštěpný závod, je příslušným okresní národní výbor podle sídla hlavního závodu. Okresní národní výbor dbá při výkonu svého jmenovacího práva, aby na členství v představenstvu měli přiměřenou účast zástupci největších obcí jeho obvodu.

Zástupci stálých zaměstnanců v představenstvu.

§ 28.

O zástupcích stálých zaměstnanců v představenstvu národních podniků pivovarských platí obdobně ustanovení § 25, odstavec 2 až 4 o zástupcích stálých zaměstnanců v národních podnicích cukrovarských.

Zástupci státu.

§ 29.

Ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, jmenuje do představenstva dva členy jako zástupce státu a dva náhradníky. Ustanovení § 26, věta druhá, platí obdobně.

Oddělení páté.
Ředitel národního podniku.

§ 30.

(1) Ředitele (náměstky) národního podniku jmenuje a odvolává se schválením ministra výživy představenstvo ústředního orgánu po slyšení Ústřední rady odborů, Jednotného svazu českých zemědělců, příslušných zájmových organisací průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organisací a institucí. Na Slovensku jmenuje a odvolává ředitele národního podniku (náměstka) se schválením pověřence pro výživu a zásobování představenstvo oblastního orgánu po slyšení Ústředí odborových svazů Slovenska, Jednotného svazu slovenských rolníků a příslušné zájmové organisace průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organisací a institucí. Je-li v národním podniku několik náměstků, musí býti jeden z nich ustanoven z řad jeho zaměstnanců.

(2) Ředitelem (náměstkem) může býti toliko svéprávný československý státní občan, který má na území republiky Československé své řádné bydliště; musí míti odborné vědomosti a zkušenosti. Ustanovení § 4, odstavec 3 a 4 platí přiměřeně.

(3) Ředitel (náměstek) nesmí vykonávati zaměstnání, funkci nebo činnost, která jest v rozporu se zájmy národního podniku.

(4) Ředitel (náměstek) vykoná ministru výživy slib, že bude svědomitě plniti své povinnosti. Na Slovensku vykoná ředitel národního podniku tento slib pověřenci pro výživu a zásobování.

§ 31.

(1) Ředitel národního podniku vede záležitosti běžného obchodního i technického provozu národního podniku a činí všechna opatření a rozhodnutí ve správě podniku, pokud nejde o působnost vyhrazenou představenstvu nebo ústřednímu (oblastnímu) orgánu; je povinen dbáti zájmů národního podniku. Není-li představenstva nebo není-li schopno se usnášeti nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil příslušná opatření; o nich je povinen podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

(2) Ředitel vykonává usnesení představenstva. Má-li však za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů národního podniku, zastaví je a podá o tom ihned zprávu představenstvu a příslušným nadřízeným orgánům. Nadřízený orgán musí o věci rozhodnouti s urychlením.

§ 32.

Ředitel i náměstek se jmenováním stávají zaměstnanci národního podniku. Ředitele zastupuje náměstek (náměstkové) s právy a povinnostmi ředitele.

§ 33.

(1) Ředitel (náměstek) zastupuje národní podnik navenek, jest zmocněn ke všem soudním i mimosoudním úkonům a právním jednáním, která souvisí s provozováním národního podniku. Omezení zmocnění stanoveného předpisy tohoto nařízení nemá vůči třetím osobám právního účinku.

(2) Národní podnik ohlásí svého ředitele (náměstka) k zápisu do rejstříku. Ředitel (náměstek) má učiniti svůj podpis před obchodním soudem nebo podati svůj podpis v ověřené formě. Za podnik se podpisuje tak, že k vytištěnému nebo kýmkoliv napsanému zákonnému označení podniku připojí ředitel (náměstek) svůj podpis.

Část třetí.
Finanční hospodaření národních podniků.

§ 34.

Jmění národního podniku se skládá z jmění kmenového a z reservního fondu.

§ 35.

(1) Při zřízení národního podniku jest jeho kmenovým jměním čistá hodnota majetkové podstaty, kterou stát na národní podnik převede.

(2) Nedostačuje-li kmenové jmění k plnění úkolů národního podniku, může být zvýšeno buď vkladem v hotovosti nebo přínosem jiných hodnot.

(3) Kmenové jmění může býti sníženo buď použitím k odepsání bilančních ztrát nebo, přesahuje-li výše kmenového jmění natrvalo míru potřebnou k plnění úkolů národního podniku, odvodem jeho částí způsobem uvedeným v § 41, č. 1, písm. b).

(4) Návrhy na zvýšení nebo snížení kmenového jmění podává ústřední orgán; o návrzích rozhodne ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

(5) Kmenové jmění může býti mimo to souvztažně sníženo a zvýšeno při majetkových převodech mezi jednotlivými národními podniky. Jde-li o národní podniky podřízené témuž ústřednímu

(oblastnímu) orgánu, schvaluje takovéto změny ústřední (oblastní) orgán, jinak ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

§ 36.

Reservní fond národního podniku se tvoří z přídělů ze zisku (§ 39) a z mimořádných zisků, které nesouvisí s předmětem podnikání a jsou neprovozní povahy, jakož i z mimořádných příspěvků (darů) bez bližšího určení, a to až do výše 35% kmenového jmění podle stavu ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

§ 37.

(1) Úhrada programových investic (§ 7, č. 6) budiž zpravidla spjata se zvýšením kmenového jmění národního podniku.

(2) Ostatní investice hradí podnik ze svých běžných prostředků.

§ 38.

(1) Potřebný kapitál nad výši danou kmenovým jměním a reservním fondem si národní podnik opatřuje úvěrem. Jde-li o úvěr dlouhodobý, je třeba souhlasu ústředního (oblastního) orgánu.

(2) Podnik musí dbáti, aby oběžný kapitál byl udržován v přiměřené výši a pohotovosti se zřetelem k hospodárnosti a k potřebám financování provozu.

§ 39.

(1) Čistý zisk národních podniků průmyslových odvětví uvedených v § 1, odst. 1, č. 1, 2, 3 a 5 dekretu se rozdělí takto:

a) závodní (podnikové) radě se přidělí 10% (§ 24 dekretu č. 104/1945 Sb.),

b) reservnímu fondu se přidělí 20%,

c) zbytek se poukazuje vyrovnávacímu účtu.

(2) Čistý zisk národních podniků ostatních průmyslových odvětví uvedených v § 1, odst. 1 dekretu se rozdělí takto:

1. Až do výše zisku předpokládaného (rozpočteného) podle hospodářského plánu:
   a) závodní (podnikové) radě se přidělí 10% (§ 24 dekretu č. 104/1945 Sb.),
   b) reservnímu fondu se přidělí 20%,
   c) zbytek se poukazuje vyrovnávacímu účtu.
2. Část zisku, která přesahuje výši zisku předpokládaného (rozpočteného) podle hospodářského plánu:
   a) závodní (podnikové) radě se přidělí 30% (§ 24 dekretu č. 104/1945 Sb.),
   b) reservnímu fondu se přidělí 20%,
   c) zbytek se poukazuje vyrovnávacímu účtu.

(3) U národních podniků, jichž se týká odstavec 2, rozděluje se čistý zisk podle ustanovení odstavce 1 do té doby, než bude podniku uloženo hospodařiti podle schváleného hospodářského plánu a pokud odvodem podle § 41, č. 2, písm. c) není kryta náhradová služba Fondu znárodněného hospodářství.

(4) Zbytky čistého zisku podle odstavce 1, písm. c) a podle odstavce 2, č. 1, písm. c) a č. 2, písm. c) se odvádějí nejpozději do 14 dnů po schválení rozdělení zisku na vyrovnávací účet vedený u ministerstva financí. O použití částek vedených na tomto účtu rozhoduje vláda.

§ 40.

Vykáže-li národní podnik bilanční ztrátu, která nebude uhrazena podle § 41, odepíše se na vrub reservního fondu. Nestačí-li reservní fond, převede se ztráta na nový účet. Přesahují-li převedené ztráty 1/4 kmenového jmění, odepíší se tyto ztráty na vrub kmenového jmění.

§ 41.

Na vyrovnávacím účtě (§ 39, odst. 4) se vykazují:

1. V jeho prospěch:
   a) odvody z čistého zisku podle § 39,
   b) odvody plynoucí ze snížení kmenového jmění národního podniku (§ 35, odst. 3); těchto částek je použíti k programovým investicím v jiném národním podniku,
   c) likvidační přebytky zrušených národních podniků,
2. na jeho vrub:
   a) poukazy národním podnikům k úhradě programových investic, schválené ministrem výživy v dohodě s ministrem financí, poté
   b) částky poukázané národním podnikům k úhradě jejich bilančních ztrát, schválené ministrem výživy v dohodě s ministrem financí,
   c) odvod Fondu znárodněného hospodářství k úrokování a umořování cenných papírů tímto fondem vydaných k poskytnutí náhrady za znárodněný majetek, a co do zbytku
   d) odvod do státní pokladny.

Část čtvrtá.
Sociální, vzdělávací a podobné fondy.

§ 42.

(1) Majetek přidělený národnímu podniku s určením pro sociální, vzdělávací a podobné účely nesmí býti odňat svému určení. Pokud takový majetek tvoří jako sociální, vzdělávací nebo podobný fond samostatnou podstatu, platí o něm dosavadní předpisy. O přechodu zařízení, určených k blahu zaměstnanců, která byla zřízena před 27. říjnem 1945, na závodní radu závodu, jehož zaměstnancům slouží, platí ustanovení § 38 dekretu č. 104/1945 Sb.

(2) K úhradě nákladů na provádění výcviku k povolání (výchovy odborných dělníků) a na vybavení příslušných zařízení (učebných závodů a škol) vytvoří se fondy, spravované ústředními (oblastními) orgány; fondy nabudou prostředků potřebných k plnění svých úkolů z příspěvků národních podniků nebo i z jiných zdrojů.

Část pátá.
Účtování národních podniků.

§ 43.

(1) Národní podniky jsou povinny až do vydání jednotných směrnic pro průmyslové početnictví vésti účetní knihy a záznamy podle zásad řádného podvojného účetnictví.

(2) Obchodní rok národního podniku se pravidelně kryje s rokem kalendářním. Ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, může pro jednotlivá odvětví stanoviti odchylky.

(3) Účetní závěrky buďtež sestaveny a předloženy nadřízeným orgánům ve lhůtách určených ústředním orgánem.

Část šestá.
Podniková kontrola.

§ 44.

Národní podniky mohou býti kontrolovány po všech stránkách podnikové činnosti příslušným ústředním, na Slovensku oblastním orgánem. Ústřední orgán může nařídití oblastnímu orgánu, aby provedl kontrolu podřízeného národního podniku a může se účastniti této kontroly svým orgánem. Orgány jimi zmocněné jsou oprávněny nahlížeti do všech písemností a knih podniku, vstupovati do všech jeho prostor, vyžádati si potřebné vysvětlivky a účastniti se porad a schůzí představenstva, aniž hlasují. Náklady kontroly jdou na vrub kontrolujícího ústředního (oblastního) orgánu.

Část sedmá.
Zaměstnanci národních podniků.

§ 45.

Všichni zaměstnanci národních podniků jsou zaměstnanci v soukromoprávním poměru a jejich mzdové, platové a pracovní podmínky se řídí předpisy platnými pro příslušné výrobní odvětví a druh zaměstnání bez újmy ustanovení § 22, odst. 2 dekretu.

§ 46.

Zaměstnance národních podniků přijímá, zařazuje na pracovní místa a propouští ředitel za účasti závodního zastupitelstva podle § 22 dekretu č. 104/1945 Sb.

§ 47.

Vykázal-li zaměstnanec národního podniku mimořádný pracovní výkon a tím nejen přispěl k zvýšení celkového výkonu podniku, ale i svým příkladem působil na pracovní úroveň svého okolí nebo celku, může mu býti po projednání se závodním zastupitelstvem udělena v mezích platných předpisů přiměřená odměna.

§ 48.

(1) Za návrhy, kterými bylo dosaženo zdokonalení nebo zhospodárnění provozu, výrobního postupu nebo odbytu výrobků podniku, lze uděliti v mezích platných předpisů odměnu zaměstnanci, který je původcem návrhu.

(2) Návrh budiž odborně přezkoumán, i když původce nepřipojil početní rozbor. Výsledek zkoumání se sdělí původci a závodnímu zastupitelstvu.

(3) Při stanovení výše odměny se přihlíží k míře hospodářského prospěchu z přijatého návrhu.

Část osmá.
Výzkumnictví.

§ 49.

Národní podniky jsou povinny pečovati o zkušebnictví a výzkumnictví, přispívati na ně a účastniti se jich podle zvláštních předpisů, které vydá ministr výživy v dohodě s ministrem zdravotnictví, na Slovensku v dohodě s pověřenci pro výživu a zásobování a zdravotnictví.

ODDÍL II.
Ústřední (oblastní) orgány.

§ 50.

(1) Celostátní ústřední orgány zřídí vláda na návrh ministra výživy k jednotnému vedení a podnikatelskému obstarávání společných záležitostí národních podniků. Na Slovensku zřídí vláda na návrh ministra výživy, učiněný v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, také oblastní orgány. Pro národní podniky příbuzných průmyslových odvětví, i když podléhají různým ústředním orgánům, může býti zřízen společný oblastní orgán. V tomto případě musí oblastní orgán vykazovati činnost národních podniků odděleně podle jejich příslušnosti k ústřednímu orgánu.

(2) Každý národní podnik bude podřízen některému ústřednímu orgánu, na Slovensku také oblastnímu orgánu.

(3) Ústřednímu (oblastnímu) orgánu určí vláda na návrh ministra výživy znění firmy, předmět podnikání, jeho sídlo a počet členů představenstva (náhradníků); změny schvaluje rovněž vláda. Pokud jde o oblastní orgány, činí ministr výživy návrhy v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

(4) Zřízení ústředního (oblastního) orgánu, znění firmy, předmět podnikání a jeho sídlo se vyhlásí v Úředním listě republiky Československé a v Úradnom vestníku. Stejně se vyhlašují změny firmy, předmětu podnikání a sídla ústředního (oblastního) orgánu.

§ 51.

Členy představenstva (náhradníky) ústředního a oblastního orgánu jmenuje vláda na návrh ministra výživy učiněný v dohodě s ministrem zemědělství a ostatními zúčastněnými ministry po slyšení příslušné ústřední odborové organisace, příslušné ústřední zemědělské organisace, příslušných zájmových organisací průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organisací a institucí a pokud jde o členy představenstva (náhradníky) oblastního orgánu, též po dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

§ 52.

(1) Ústřední ředitele (náměstky) jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra výživy, učiněný v dohodě s ministrem zemědělství po slyšení Ústřední rady odborů, Jednotného svazu českých zemědělců, příslušné zájmové organisace průmyslu a podle povahy průmyslového odvětví i jiných odborných organisací a institucí.

(2) Oblastní ředitele (náměstky) jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra výživy, učiněný v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování po slyšení ústředního ředitele, Ústředí odborových svazů Slovenska, Jednotného svazu slovenských rolníků a Ústředního sdružení slovenského průmyslu.

§ 53.
Ústřední orgán.

1. jmenuje a odvolává ředitele (náměstky) podřízených národních podniků podle § 30 a schvaluje jejich služební smlouvy;
2. jmenuje a odvolává podle § 11, odst. 3 dvě třetiny členů a náhradníků představenstva podřízených národních podniků uvedených v § 5, odst. 3;
3. rozhoduje o podání žaloby na náhradu škody zaviněné neplněním povinností ředitele (náměstka) nebo členů představenstva podřízeného národního podniku;
4. podává návrh na zřízení nového národního podniku;
5. vyjadřuje se k návrhu na změnu předmětu podnikání, po případě sám navrhuje takovou změnu;
6. podává návrh na začlenění národního podniku do jiného ústředního (oblastního) orgánu;
7. navrhuje zvýšení nebo snížení kmenového jmění podřízených národních podniků;
8. schvaluje souvztažné snížení a zvýšení kmenového jmění při majetkových převodech mezi podřízenými národními podniky (§ 35, odst. 5);
9. kontroluje a navrhuje plány programových investic podřízených národních podniků za účelem jejich záměrného budování;
10. schvaluje koupi, zcizení a zatížení nemovitostí podřízených národních podniků v hodnotě nižší než 10% kmenového jmění, nejvýše však do částky 5,000.000 Kčs;
11. podává vyjádření k návrhu podřízeného národního podniku na koupi, zcizení a zatížení nemovitostí v hodnotě vyšší než pod č. 10;
12. stanoví zásady pro získávání úvěru a pro provádění jiných finančních transakcí pro podřízené národní podniky;
13. schvaluje návrhy podřízených národních podniků na dlouhodobý úvěr;
14. pečuje o sjednocení organisace podřízených národních podniků vydáváním předpisů správních, provozních, technických a jiných;
15. usměrňuje činnost a vzájemnou spolupráci podřízených národních podniků;
16. schvaluje návrhy hospodářských plánů podřízených národních podniků a vypracovává návrh celkového hospodářského plánu těchto podniků;
17. schvaluje roční účetní závěrky podřízených národních podniků - s výjimkou národních podniků na Slovensku - a oblastního orgánu;
18. schvaluje návrhy podřízených národních podniků - s výjimkou národních podniků na Slovensku - a oblastního orgánu na rozdělení čistého zisku a projednává návrhy na úhradu ztrát národních podniků a oblastního orgánu;
19. stanoví směrnice pro náhradu nákladů spojených s výkonem funkce členů představenstva podřízených národních podniků a pro odměny jejich zaměstnanců;
20. určuje mimořádné odměny členů představenstva podřízených národních podniků za zvláštní práce;
21. pečuje o uplatnění normalisace a typisace surovin, zařízení, technických pochodů i výrobků a jiných zhospodárnění;
22. pečuje o výzkumnictví v rámci svého oboru;
23. stanoví zásady prodejní organisace, po případě provádí sám prodej výrobků podřízených národních podniků; provádí výzkum trhu, spolupůsobí při tvoření cen výrobků podřízených národních podniků, studuje organisaci odbytu i cenovou politiku, otázky dopravní, celní a devisové;
24. stanoví pro podřízené národní podniky zásady pro nákup a kontroluje jejich nákupní činnost, po případě obstarává sám nebo i provádí společný nákup a sleduje nákupní trh;

25. nařizuje statistická šetření a shromažďuje i zpracovává statistické údaje podřízených národních podniků;
26. provádí kontrolu podřízených národních podniků a oblastního orgánu;
27. zrušuje usnesení a opatření podřízených národních podniků a oblastních orgánů, která odporují zájmům národních podniků a nahrazuje je podle potřeby vlastním usnesením nebo opatřením;
28. ústřední orgán národních podniků cukrovarských vykonává úkoly uložené mu podle ustanovení oddílu I, část druhá, oddělení třetí (§§ 13 až 26); ústřední orgán národních podniků pivovarských vykonává úkoly uložené mu podle ustanovení § 28.

§ 54.

(1) Oblastní orgán

1. vykonává na Slovensku vůči národním podnikům jemu podřízeným působnost ústředního orgánu, uvedenou v § 53, č. 1 až 3, 8, 10, 11, 13, 15, 19, 20, 27 a 28;
2. schvaluje roční účetní závěrku podřízených národních podniků a jejich návrhy na rozdělení čistého zisku a předkládá své rozhodnutí ústřednímu orgánu. Ústřední orgán přezkoumá rozhodnutí a může je do třiceti dnů po tom, co je obdržel, vrátit s připomínkami oblastnímu orgánu, aby vydal rozhodnutí nové; oblastní orgán je při tom vázán připomínkami ústředního orgánu;
3. projednává návrhy na úhradu ztrát jemu podřízených národních podniků, jakož i záležitosti uvedené v § 53, č. 4 až 9 a 16 a předkládá je se svým vyjádřením ústřednímu orgánu k dalšímu opatření, po případě vypracovává a předkládá své vlastní návrhy v těchto věcech;
4. navrhuje a projednává s ústředním orgánem opatření uvedená v § 53, č. 12, 14, 21 až 24;
5. pečuje o provedení schváleného plánu programových investic (§ 53, č. 9);
6. dbá o provádění předpisů správních, provozních, technických a jiných, které směřují k sjednocení organisace jemu podřízených národních podniků (§ 53, č. 14);
7. pečuje o uplatnění normalisace a typisace surovin, zařízení, technických pochodů a jiných zhospodárnění (§ 53, č. 21) v rámci celostátních předpisů;
8. provádí podle potřeby, a to v dohodě s ústředním orgánem, prodej výrobků nebo nákup pro jemu podřízené národní podniky;
9. provádí ústředním orgánem nařízená statistická šetření;
10. provádí kontrolu jemu podřízených národních podniků.

(2) Ústřední orgán vykonává v poměru k oblastnímu orgánu působnost uvedenou v § 53, č. 3 až 25; v poměru k národním podnikům na Slovensku vykonává tuto působnost v mezích ustanovení odstavce 1. Pokud oblastní orgán podléhá různým ústředním orgánům a nejde o činnost vykazovanou odděleně (§ 50, odst. 1, věta čtvrtá), rozhodují příslušné ústřední orgány v dohodě.

§ 55.

Představenstvu ústředního (oblastního) orgánu přísluší:

a) schvalovati zprávu ústředního (oblastního) ředitele;
b) rozhodovati o osobních věcech ústředního (oblastního) ředitele, vyplývajících ze služebního poměru, pokud nejsou vyhrazeny vyššímu orgánu;
c) navrhovati rozdělení ústředního orgánu, jeho sloučení s jiným ústředním orgánem a zřízení nového ústředního orgánu;

d) schvalovati koupi, zcizení a zatížení vlastních nemovitostí v hodnotě nižší než 10% kmenového jmění, nejvýše však do částky 5,000.000 Kčs, a navrhovati koupi, zcizení a zatížení vlastních nemovitostí v hodnotě vyšší;

e) rozhodovati o odměnách zaměstnanců ústředního orgánu za mimořádné pracovní výkony (§ 47), nebo za návrhy na zdokonalení nebo zhospodárnění provozu a pod. (§ 48), pokud převyšují čtvrtletní mzdu (plat) zaměstnance;

f) podávati návrh roční závěrky a návrh na rozdělení čistého zisku, po případě na úhradu ztráty;

g) podávati ministerstvu výživy návrhy na rozvrh předpokládané nekryté částky nákladů ústředních orgánů na podřízené národní podniky ve formě příspěvků (§ 56, odst. 2);

h) schvalovati vydání a jednání, která nesouvisí s provozem národních podniků nebo s vlastní podnikatelskou činností ústředního orgánu;

ch) usnášeti se ve věcech uvedených v § 7, č. 3, 4 a 10. Ustanovení § 7, č. 6 a 7 se použije přiměřeně;

i) vykonávati pravomoc uvedenou v § 53, č. 1 až 8, 10 až 12, 16 až 20, 27 a 28.

§ 56.

(1) Pokud předpisy tohoto oddílu nestanoví jinak, platí pro ústřední (oblastní) orgány ustanovení §§ 2 až 4, § 6, §§ 8 až 10, § 11, odst. 1, § 30, odst. 2 až 4, §§ 31 až 33, § 42, § 43, §§ 45 až 49 přiměřeně.

(2) O finančním hospodaření ústředních (oblastních) orgánů platí přiměřeně ustanovení §§ 34 až 41. Není-li možno, aby z vlastních prostředků těchto orgánů byly hrazeny jejich náklady, rozvrhuje se předpokládaná nekrytá částka na podřízené národní podniky ve formě příspěvků stanovených počátkem roku a schvalovaných ministerstvem výživy, pokud jde o oblastní orgány v dohodě s pověřenectvem pro výživu a zásobování.

§ 57.

(1) Ministerstvo výživy

a) rozhoduje o začlenění národního podniku do jiného ústředního (oblastního) orgánu;

b) rozhoduje o zvýšení nebo snížení kmenového jmění národních podniků, nejde-li o výjimku uvedenou v § 35, odst. 5;

c) schvaluje plány programových investic národních podniků;

d) schvaluje celkové hospodářské plány národních podniků (§ 53, č. 16);

e) zrušuje usnesení a opatření ústředního orgánu, která odporují zájmům ústředního orgánu nebo národních podniků, a nahrazuje je podle potřeby vlastním opatřením;

f) schvaluje účetní závěrku ústředních orgánů;

g) schvaluje návrhy ústředních orgánů na rozdělení jejich čistého zisku, schvaluje návrhy na úhradu ztrát národních podniků a ústředních orgánů, a, pokud jde o úhradu ztrát oblastních orgánů a národních podniků na Slovensku, činí tato opatření v dohodě s pověřenectvem pro výživu a zásobování;

h) rozhoduje v dohodě s ministerstvem financí o návrzích podle § 53, č. 11 a § 55, písm. d), a, jde-li o národní podnik na Slovensku nebo oblastní orgán, také v dohodě s pověřenectvem pro výživu a zásobování a pro finance;

ch) rozhoduje o stížnostech proti opatřením ústředního orgánu podle §§ 21, 25 a 28.

Pokud jde o národní podniky na Slovensku, rozhoduje ministerstvo výživy ve věcech uvedených pod písmeny a), b), c) a d) v dohodě s pověřenectvem pro výživu a zásobování.

(2) Vláda

a) rozhoduje o rozdělení ústředního orgánu, sloučení s jiným ústředním orgánem a o zřízení nového ústředního orgánu a na návrh ministra výživy, učiněný v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování, rozhoduje o rozdělení oblastního orgánu, sloučení s jiným oblastním orgánem a o zřízení nového oblastního orgánu;

b) rozhoduje o předmětu podnikání, sídle, firmě a počtu členů představenstva (náhradníků) ústředního (oblastního) orgánu.

ODDÍL III.
Dozor.

§ 58.

(1) Ministr výživy, na Slovensku v dohodě s ním také pověřenec pro výživu a zásobování, dozírá na znárodněné podniky, národní podniky, ústřední a oblastní orgány a jejich fondy po všech stránkách podnikové činnosti, přezkoumává kdykoliv jejich činnost a hospodaření a může k odstranění závad dávati příkazy a zákazy bez újmy platných předpisů o dozoru zdravotním.

(2) Dozorčí orgány ustanovené ministrem výživy, na Slovensku též pověřencem pro výživu a zásobování, jsou kdykoliv oprávněny nahlížeti do písemností a knih podniku a vstupovati do všech jeho prostor, vyžádati si zprávy a vysvětlivky, účastniti se všech porad a schůzí orgánů podniků a jejich fondů.

(3) K úhradě nákladů dozoru mohou býti národním podnikům předepsány pevné roční částky podle směrnic, které vydává ministr výživy, na Slovensku v dohodě s pověřencem pro výživu a zásobování.

§ 59.

Nastanou-li u národního podniku nebo u ústředního (oblastního) orgánu nepravidelnosti vážně ohrožující jeho řádný provoz, nebo nejsou-li ustanoveny příslušné orgány, může ministr výživy, na Slovensku v dohodě s ním také pověřenec pro výživu a zásobování, až do rozhodnutí příslušného orgánu učiniti vhodná opatření k zatímnímu vedení jeho správy.

§ 60.

Ministr výživy, na Slovensku po dohodě s ním také pověřenec pro výživu a zásobování, nebo orgán jím pověřený může zrušiti usnesení nebo opatření národního podniku, ústředního (oblastního) orgánu, nebo fondu, odporuje-li veřejným nebo státním zájmům.

ODDÍL IV.
Ustanovení závěrečná.

§ 61.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je ministr výživy v dohodě se zúčastněnými ministry.

Fierlinger v. r.

Gottwald v. r .

Ursíny v. r.

Masaryk v. r.

gen. Svoboda v. r.

Nosek v. r.

Dr. Šrobár v..r

Dr. Drtina v. r.

Kopecký v. r.

Laušman v. r.

Ďuriš v. r.

Dr. Pietor v. r.

Dr. Šoltész v. r.

Dr. Procházka v. r.

Majer v. r.

Dr. Clementis v. r.

gen. Dr. Ferjenčík v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.